

Naslov: **Želiš pokrenuti obiteljski posao?**

Autori scenarija poučavanja: Ana Špoljarić, Ivana Picukarić, Nina Bionda

Predmet: Obiteljski posao

Razred: prvi razred kvalifikacija
Ekonomist/ica

Nastavna tema: Ponavljanje sadržaja

Razina izvedbene složenosti: srednja
razina složenosti

Vrijeme izvedbe: 4 sata

Ključni pojmovi: poduzetnik, oblici, obrt, osobine, primitci, izdaci

Korelacije, interdisciplinarnost i međupredmetne teme:

Poduzetništvo – Poduzetnik

Poduzetništvo – Pravni oblici poduzetničkog pothvata

Poduzetništvo – Poduzetnički ustroj

Poduzetništvo – Poduzetnička ideja, Vlasništvo, Menadžment

Poduzetništvo – Osobine poduzetnika

Poduzetništvo – Poduzetništvo i tržišna sloboda

Poduzetništvo – Obrt, Društvo s ograničenom odgovornošću

Računovodstvo – Primitci i izdaci

Ishodi učenja:

- identificirati subjekte i značajke maloga/obiteljskog posla
- otkriti prednosti i izazove maloga/obiteljskog posla
- preispitati mogućnosti pokretanja maloga/obiteljskog posla koji se može voditi od kuće
- primijeniti specifičnosti malih organizacija u vođenju vlastitoga ili obiteljskog posla
- izračunati primitke i izdatke na primjerima vlastitoga džeparca i obiteljskoga proračuna

Očekivanja MPT

uku C.4/5.2. Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju. Očekuje napredak u pojedinim predmetnim područjima i predmetima u odnosu na svoje ciljeve učenja i prijašnja postignuća.

uku C.4/5.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.

ikt A.4.3. istražuje vidljivost i dostupnost svojih sadržaja s obzirom na različite ciljane skupine

ikt A.4.4. Učenik argumentirano procjenjuje utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš

Vrednovanja:

- **za učenje:** (A,B,C)
- **kao učenje:** (C)
- **naučenog:** (D,E)

**U zagradama su navedena slova koja označavaju aktivnosti ovog scenarija poučavanja, a njihovom se realizacijom doprinosi ostvarenju pojedinog ishoda.*

.....

Opis aktivnosti:

Kako osmisлити poslovni plan?

Obiteljski posao je naziv kojim se označavaju različiti oblici obiteljskih poduzeća, kojima rukovode članovi neke obitelji. Obiteljska poduzeća imaju važnu ulogu u kreiranju sveukupnog gospodarstva svake pojedine države.

Članovi obitelji uključeni u obiteljska poduzeća imaju osjećaj osobne odgovornosti za imidž poduzeća, koji je ujedno povezan i s imidžom obitelji. Obiteljski posao omogućuje članovima obitelji samostalnost i zajednički rad te nasljeđivanje poduzeća od strane narednih generacija obitelji. U obiteljskom poslu mlađi članovi obitelji imaju priliku naučiti posao od svojih roditelja. Uspješni obiteljski poslovi izazivaju ponos i poštovanje, jer povezuju uspjeh obitelji s uspjehom u poslu.

Obiteljski posao podrazumijeva sve poduzetničke subjekte u kojima se članovi neke obitelji, neovisno i profesionalno, bave proizvodnim, trgovačkim, uslužnim ili mješovitim poslom, koristeći se vlastitim idejama i kapitalom radi povrata uloženog novca i osiguranje stalne zarade u obliku dobiti ili dohotka.

Najčešći oblik organiziranja obiteljskog posla su d.o.o., j.d.o.o., obrt, OPG i slobodna zanimanja. Što se tiče veličine (prema klasifikaciji Europske Unije) obiteljski posao obično počinje kao mikro gospodarski subjekt (do 9 zaposlenih), koji kasnije može prerasti u mali gospodarski subjekt (10-49 zaposlenih). Neki obiteljski poslovi čak uspiju poslati srednji gospodarski subjekti (50-249 zaposlenih) pa i veliki gospodarski subjekti (s 250 i više zaposlenih).

Izvorni (čisti) oblik obiteljskog posla razumijeva da su u njemu angažirani isključivo članovi jedne (uže) obitelji i njihovi prvi srodnici po muškoj i ženskoj liniji, uključujući njihove supružnike, u različitim kombinacijama. Čistim obiteljskim poslom se smatra i posao gdje su dodatno angažirani i zaposlenici koji nisu članovi obitelji, ako njihov broj ne premašuje broj zaposlenih članova obitelji.

Ukoliko se obiteljski posao proširi na način da broj zaposlenih koji nisu članovi obitelji premašuje broj članova obitelji, tada se radi o širem obliku obiteljskog posla.

U društvima kapitala (d.o.o., j.d.o.o., d.d.) obiteljski posao je svaki posao u kojem članovi obitelji imaju 75% ili više dionica, odnosno udjela u temeljnom kapitalu.

Osnovna obilježja malog obiteljskog posla su:

- Poduzetnička ideja dolazi iz obiteljskog kruga
- Potpuno vlasništvo i angažman obiteljskih sredstava
- Menadžment i zaposlenici ponajprije su članovi obitelji

- Specifična organizacija poslovanja
- Težnja prema stvaranju tradicije
- Prijenos menadžment i nasljeđivanja vlasništva u obiteljskom krugu

Primjeri poduzetničkih ideja pogodnih za osnivanje u obliku obiteljskog posla su:

- Odvjetničko društvo, za obitelji u kojima ima više članova koji su završili pravni fakultet ili ga planiraju završiti te su zainteresirani za odvjetnički posao, komunikaciju i poznavanje zakona i propisa.
- OPG za uzgoj lješnjaka, za obitelji koje vole boravak u prirodi i po mogućnosti imaju vlastito zemljište za sadnju lješnjaka.
- Slastičarna, za obitelji gdje ima članova koji su završili školu za slastičara te su zainteresirani za izradu atraktivnih i ukusnih torti, kolača i drugih slastica. Također je bitno posjedovati ili zakupiti prostor na atraktivnoj lokaciji.
- Knjigovodstveni servis, za obitelji u kojima ima više članova koji su završili ekonomski fakultet ili ga planiraju završiti te su zainteresirani za računovodstvo i poznavanje poreznih zakona i propisa.
- Catering društvo, za obitelji u kojima postoje članovi koji su završili školu za kuhara, slastičara i sl., zainteresirani su za posao pripreme hrane i kreativni su u kuhanju.
- Frizerski salon, za obitelji u kojima ima više članova koji su završili frizersku školu te ih zanima takva vrsta posla.
- OPG koji će se baviti uzgojem koza, proizvodnjom kozjeg mlijeka i sira, za obitelji u kojima su članovi zainteresirani za boravak u prirodi, vole životinje te netko od njih ima završen agronomski fakultet
- Poduzeće za servis kućanskih aparata, za obitelji koje imaju osobe strukovne tehničke struke (strojarska, elektrotehnička i sl.) te posjeduju prostor za potrebe servisa i za držanje potrebnih zaliha repromaterijala za popravak.
- OPG za uzgoj aronije, preradu aronije u sokove, džemove i čajeve, za obitelji koje vole boravak u prirodi i po mogućnosti imaju vlastito zemljište za sadnju aronije i prostor u kojem se provodi prerada aronije.
- Restoran, za obitelji u kojima je dio članova kuharske i slastičarske struke, a poželjno je da imaju vlastiti prostor za restoran ili mogućnost zakupa prostora po povoljnoj cijeni. Prostor restorana bi trebao biti na mjestu gdje postoji veća koncentracija ljudi, odnosno potencijalnih klijenata.

Zadatak: Osmislite poslovni plan za pokretanje malog obiteljskog posla

1. Korak: Analiza poslovne ideje

- Učenici trebaju odabrati poslovnu ideju za malu obiteljsku tvrtku (npr. proizvodnja domaćih proizvoda, pružanje usluga, trgovina, OPG itd.).
- Trebaju provesti istraživanje tržišta i analizirati konkurenciju kako bi utvrdili potencijal i održivost poslovne ideje.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta analize poslovne ideje i tržišta (10 bodova)
 - Utvrđivanje potencijala i održivosti poslovne ideje (10 bodova)

2. Korak: Organizacija poslovanja

- Učenici trebaju osmisliti organizacijsku strukturu obiteljskog posla, uključujući uloge i odgovornosti članova obitelji.
- Trebaju opisati načine upravljanja poslovanjem, uključujući odlučivanje, raspodjelu zaduženja i komunikaciju unutar obiteljske tvrtke.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta organizacijske strukture obiteljskog posla (10 bodova)
 - Opis učinkovitih metoda upravljanja poslovanjem (10 bodova)

3. Korak: Financijski plan

- Učenici trebaju izraditi financijski plan za pokretanje i vođenje obiteljskog posla.
- Trebaju procijeniti troškove početnog ulaganja, operativnih troškova, prihoda i profitabilnosti poslovanja.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta financijskog plana (10 bodova)
 - Realistična procjena troškova, prihoda i profitabilnosti (10 bodova)

4. Korak: Marketinška strategija

- Učenici trebaju osmisliti marketinšku strategiju za promociju obiteljskog posla.
- Trebaju identificirati ciljnu publiku, odabrati marketinške kanale i definirati poruke i aktivnosti promocije.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta marketinške strategije (10 bodova)
 - Jasno definirana ciljna publika i marketinški kanali (10 bodova)

5. Korak: Plan nasljeđivanja i održivosti

- Učenici trebaju osmisliti plan za nasljeđivanje i održivost obiteljskog posla.
- Trebaju razmotriti pitanja sukcesije, prijenosa vlasništva i upravljanja te osigurati dugoročnu održivost poslovanja.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta plana nasljeđivanja i održivosti (10 bodova)
 - Razmatranje pitanja sukcesije i dugoročne održivosti poslovanja (10 bodova)

Ukupno: 100 bodova

Napomena: Ovaj projektni zadatak može se prilagoditi specifičnim zahtjevima i nastavnim okolnostima. Također, bodovna skala i ukupna težina rubrika mogu se prilagoditi prema potrebama i očekivanjima vrednovanja.

Kako prepoznati prednosti i ograničenja?

PRIMJERI PREDNOSTI, IZAZOVA I OGRANIČENJA S KOJIMA SE SUSREĆU MALI OBITELJSKI POSLOVI

Djelatnost restorana

Ova djelatnost članovima obitelji nudi neovisnost, ne moraju tražiti posao, mogu se zaposliti u vlastitom restoranu i raditi onaj dio koji najviše odgovara njihovim kvalifikacijama i željama. Članovi obitelji koji su kuhari i slastičari će raditi na poslovima pripreme hrane, osoba koja je završila ekonomski fakultet na poslovima financija, računovodstva i nabave, a osobe koje su izrazito komunikativne će primati narudžbe klijenata i donositi im pripremljenu hranu.

Obiteljski restoran se brzo može prilagoditi tržištu. Primjerice, ukoliko vide da za jednu vrstu hrane postoje brojne narudžbe, asortiman te vrste će se povećati. Vrijedi i obrnuti, restoran će ukinuti pojedine vrste jela koje kupci nisu naručivali.

Obitelj s svom restoranu potencijalno može ostvariti veće zarade nego što bi ostvarili zapošljavanjem kod drugih poslodavaca. Također je veća i sigurnost rada, jer će članovi obitelji uvijek štititi jedni druge, biti spremni pomoći jedni drugima i neće im biti teško međusobno prenositi svoja znanja. U restoranu se mogu zaposliti svi radno sposobni članovi obitelji.

Međutim, obiteljski restoran se susreće i s brojnim izazovima. Na početku je prvi izazov imati dovoljan kapital za pokretanje restorana. Ukoliko vlastiti kapital nije dovoljan, potrebno je zatražiti financiranje banke. U obiteljskom restoranu članovi obitelji trebaju obaviti sve poslovne funkcije. Ukoliko nemaju dovoljno kvalifikacija, moraju se dodatno educirati. Također trebaju zadovoljiti sve propise koji se odnose na poslovanje poduzeća i restorana, a koji su jednaki za mali restoran i za korporacijske lance restorana. U svom poslovanju restoran ima konkurenciju, koja se kroz vrijeme mijenja, primjerice u neposrednoj blizini može se otvoriti drugi atraktivan restoran ili čak restoran poznate korporacije. Zbog jake konkurencije obiteljski posao čak može i propasti.

Međutim, sve navedene izazove potrebno je nadvladati prilagodbom obiteljskog restorana. Najvažnije je prilagoditi se klijentima i njihovim ukusima, biti izuzetno ljubazan prema svim klijentima, stvoriti ugodnu obiteljsku atmosferu u restoranu i efikasno rješavati eventualne prigovore kupaca. Tijekom cijelog poslovanja članovi obitelji trebaju promišljati što još dodatno mogu učiniti da bi bili prvi izbor svojim klijentima.

Djelatnost uzgoja aronije, preradu aronije u sokove, džemove i čajeve

Ova djelatnost također omogućuje neovisnost obitelji i zapošljavanje njihovih članova, koji sukladno svojim željama kvalifikacijama obavljaju različite poslove. Svaki član obitelji uključen u obiteljski posao treba sudjelovati u nekoj od sljedećih radnji: poljoprivredni radovi sadnje, uzgoja i berbe aronije, prerada aronije u sokove, džemove i čajeve, prodaja proizvoda na tržnicama i sajmovima, prodaja drugim veletrgovcima, knjigovodstveni poslovi poduzeća i dr.

Na početku poslovanja ovaj posao zahtijeva zemljište za sadnju, sadnice i prostor na kojem se odvija prerada aronije. Tu se opet pojavljuje problem kapitala. Vrlo je pogodno ukoliko obitelj već ima vlastito zemljište, sredstva za kupnju sadnica i prostor za preradu. Ukoliko nešto od toga nedostaje, potrebno je zatražiti bankovni kredit.

Ova djelatnost ima i druge potencijalne probleme. Primjerice, mogu se pojaviti bolesti kod sadnica gdje se javlja rizik nedostatka znanja i stručnosti kod obitelji. U tom slučaju potrebno se educirati i riješiti problem. S obzirom da je sadnja aronije postala vrlo popularna, poduzeće se susreće s brojnom konkurencijom na tržištu, koja čak može dovesti do propasti posla.

Kako bi pobijedila izazove i ograničenja, obitelj treba energično raditi na promociji svojih proizvoda. Potrebno je stvoriti vlastiti brend i privući kupce na kupnju upravo našeg proizvoda. Pri tome treba koristiti prednost autohtonosti proizvoda.

Zadatak: Analiza prednosti, izazova i ograničenja malih obiteljskih poslova

1. Korak: Odabir malog obiteljskog posla
 - Učenici trebaju odabrati jedan mali obiteljski posao (npr. restoran, obrt, trgovina, poljoprivredna proizvodnja itd.) za analizu.
 - Trebaju istražiti prednosti, izazove i ograničenja koji su karakteristični za taj posao.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Kvaliteta odabira malog obiteljskog posla za analizu (10 bodova)
 - Temeljnost istraživanja prednosti, izazova i ograničenja (10 bodova)
2. Korak: Analiza prednosti
 - Učenici trebaju identificirati i opisati prednosti koje malo obiteljsko poduzeće može imati u odnosu na druge oblike poslovanja.
 - Trebaju razmotriti aspekte poput neovisnosti, fleksibilnosti, prilagodljivosti tržištu, bliskosti obitelji itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje prednosti malih obiteljskih poslova (10 bodova)
 - Razumijevanje važnosti prednosti u kontekstu poslovanja (10 bodova)

3. Korak: Analiza izazova

- Učenici trebaju identificirati i opisati izazove s kojima se suočavaju mali obiteljski poslovi.
- Trebaju razmotriti aspekte kao što su nedostatak kapitala, nedostatak specijalizacije, upravljanje resursima, konkurencija itd.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje izazova malih obiteljskih poslova (10 bodova)
 - Razumijevanje utjecaja izazova na poslovanje (10 bodova)

4. Korak: Analiza ograničenja

- Učenici trebaju identificirati i opisati ograničenja s kojima se susreću mali obiteljski poslovi.
- Trebaju razmotriti aspekte kao što su nedostatak resursa, nedostatak stručnosti, ograničenja rasta i skalabilnosti, pravne regulative itd.
- Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje ograničenja malih obiteljskih poslova (10 bodova)
 - Razumijevanje utjecaja ograničenja na poslovanje (10 bodova)

Ukupno: 100 bodova

Napomena: Učenici mogu koristiti istraživačke metode, primjere iz stvarnog svijeta i svoje vlastite zaključke kako bi podržali svoje analize. Mogu koristiti i tablice, grafikone ili druge vizualne alate za prikaz rezultata svoje analize.

Kako voditi obiteljski posao od kuće?

Poslovanje od kuće je izuzetno pogodno za početak rada, jer podrazumijeva niske početne troškove. Obiteljski posao ne treba kupovati prostor niti plaćati najamninu. Zbog toga za osnivanje poduzeća koje posluje od kuće nije potreban visok temeljni kapital. To je velika prednost, jer obiteljski posao inače teško dolazi do financiranja, budući da banke nisu sklone odobravati kredite rizičnim poduzećima koja tek počinju s radom.

Ovisno o vrsti djelatnosti, poduzetnik treba odlučiti je li navedena djelatnost pogodna za vođenje iz kuće ili je prikladnije uzeti poslovni prostor u zakup.

Za obiteljski posao koji se vodi iz kuće je izuzetno pogodna prodaja putem interneta (web shop-a), kao i tzv. shoestring marketing (oglašavanje „od usta do usta“ gdje zadovoljni kupci prenose informacije o poduzeću drugim potencijalnim kupcima).

PRIMJERI

Djelatnosti koje se mogu voditi iz kuće su primjerice uslužne djelatnosti (knjigovodstveni servis, odvjetničko društvo, catering usluge, informatičke djelatnosti i sl.).

Također, ukoliko obitelj raspolaže kućom i poljoprivrednim zemljištem, tada se mogu obavljati različite poljoprivredne djelatnosti.

Postoje i neke djelatnosti obiteljskog posla za koje ponekad i nije prikladna vođenje iz kuće. Primjerice, ukoliko obitelj želi imati restoran ili slastičarnicu, prikladnije su lokacije na prometnim mjestima na kojima se kreće veći broj ljudi, jer je tada i veći broj potencijalnih kupaca.

Zadatak: Poslovanje od kuće: prednosti, izazovi i primjeri

1. Korak: Identifikacija prednosti poslovanja od kuće
 - Učenici trebaju identificirati i opisati prednosti poslovanja od kuće.
 - Trebaju razmotriti aspekte poput niskih početnih troškova, izbjegavanje plaćanja najamnine, fleksibilnost radnog vremena, mogućnost prodaje putem interneta itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje prednosti poslovanja od kuće (10 bodova)
 - Razumijevanje važnosti prednosti u kontekstu obiteljskog posla (10 bodova)
2. Korak: Analiza izazova poslovanja od kuće
 - Učenici trebaju identificirati i opisati izazove s kojima se susreću pri vođenju posla od kuće.
 - Trebaju razmotriti aspekte kao što su održavanje profesionalnosti, ograničenje prostora,

balansiranje poslovnih i obiteljskih obaveza, izazovi komunikacije itd.

- Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje izazova poslovanja od kuće (10 bodova)
 - Razumijevanje utjecaja izazova na poslovanje (10 bodova)
- 3. Korak: Primjeri poslovanja od kuće
 - Učenici trebaju istražiti primjere različitih poslova koji se mogu uspješno voditi od kuće.
 - Trebaju opisati najmanje dva primjera poslovanja od kuće, kao što su uslužne djelatnosti, online prodaja, konzultantske usluge, obrti itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje primjera poslovanja od kuće (10 bodova)
 - Kreativnost u odabiru primjera i argumentiranje zašto su ti primjeri prikladni za vođenje od kuće (10 bodova)
- 4. Korak: Analiza primjera poslovanja od kuće
 - Učenici trebaju analizirati prednosti i izazove svakog od odabranih primjera poslovanja od kuće.
 - Trebaju identificirati specifične prednosti i izazove koji su relevantni za svaki primjer.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Analiza prednosti i izazova odabranih primjera poslovanja od kuće (10 bodova)
 - Razumijevanje kako se prednosti i izazovi odnose na konkretne primjere (10 bodova)

Ukupno: 100 bodova

Napomena: Vrednovanje zadatka može se prilagoditi potrebama i ciljevima nastavnog plana i programa, uključujući težinske faktore ili dodatne kriterije vrednovanja. Također je važno pružiti učenicima dovoljno vremena za istraživanje, analizu i pripremu svojih odgovora.

Izdatci i primitci

Primitci su sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo) koja su poreznom obvezniku pritekla u poreznom razdoblju.

Izdatci su svi odljevi dobara s novčanom vrijednošću izvršeni radi ostvarivanja ili osiguranja primitaka.

Za razliku od troškova koji su povezani s nastajanjem troška resursa uložениh u poslovni proces, izdatci se uvijek povezuju isključivo uz smanjenje novca, neovisno o svrsi i cilju nastanka.

Razlika primitaka i izdataka nastala u poreznom razdoblju (jednoj godini) naziva se dohodak.

Potrebno je razlikovati pojmove primitaka i izdataka poduzeća od pojmova primitaka i izdataka obitelji.

Primitci poduzeća su primitci od prodaje prema kupcima i ostali primitci.

Izdatci poduzeća su plaće, materijal, režijski troškovi, zakupnina, bankovne usluge i slično.

Primitci obitelji su plaće, honorari, mirovine i ostali primitci članova obitelji.

Izdatci obitelji su izdatci za prehranu, odjeću i obuću, kućne potrepštine, režije, školovanje, zdravstvene usluge, lijekove i sl.

Ukoliko nakon podmirenja izdataka ostane raspoloživog novca, obitelj ima mogućnost štednje. Štednja je čuvanje materijalnih dobara ili novca. Kako bi se postigla štednja, bitno je bilježiti izdatke. Međutim, ključna stvar u ostvarenju štednje je dovoljno zaraditi za potrebe obitelji, kao i pravilno usmjeravati novčane potrebe njezinih članova.

PRIMJERI

OPG se bavi uzgojem pšenice.

U sezoni žetve kompletan urod se prodaje i odjednom nastanu izuzetno veliki novčani primitci obitelji. Ukoliko obitelj kompletne novčane primitke potroši putem različitih izdataka, iduće godine nema dovoljno novca za sijanje i održavanje nasada. Zbog toga obiteljski posao propada.

Obiteljski restoran nalazi se u blizini mora.

Tijekom ljetne sezone ostvaruju se visoki primitci. Obitelj odluči uštedjeti novac za potrebe obitelji tijekom jeseni, zime i proljeća, kao i za održavanje restorana tijekom tog razdoblja. Restoran i iduće godine nastavlja s uspješnim poslovanjem.

Knjigovodstveni servis nalazi se u Zagrebu.

Poduzeće tijekom cijele godine ostvaruje otprilike slične mjesečne primitke. Zbog ravnomjernih primitaka, u ovom slučaju prilično je jednostavno uskladiti mjesečne izdatke s primitcima. Ipak, ukoliko se u određenim mjesecima pretjera s novčanim izdancima, poduzeće može propasti jer nema dovoljno novca za podmirenje plaća i poreznih izdataka.

Zadatak: Primitci, izdatci i štednja obitelji

1. Korak: Identifikacija primitaka i izdataka obitelji
 - Učenici trebaju identificirati i opisati različite primitke i izdatke obitelji.
 - Primitci mogu uključivati plaće, honorare, mirovine i ostale primitke članova obitelji.
 - Izdatci mogu uključivati izdatke za prehranu, odjeću i obuću, kućne potrepštine, režije,

školoavanje, zdravstvene usluge, lijekove itd.

- Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opisivanje primitaka obitelji (10 bodova)
 - Identifikacija i opisivanje izdataka obitelji (10 bodova)
- 2. Korak: Analiza primitaka i izdataka obitelji
 - Učenici trebaju analizirati primitke i izdatke obitelji te identificirati njihovu važnost i utjecaj.
 - Trebaju razmotriti kako primitci omogućuju podmirenje izdataka i kako izdatci mogu utjecati na financijsku stabilnost obitelji.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Analiza važnosti primitaka i izdataka obitelji (10 bodova)
 - Razumijevanje utjecaja izdataka na financijsku stabilnost obitelji (10 bodova)
- 3. Korak: Štednja obitelji
 - Učenici trebaju istražiti koncept štednje i njezinu važnost za obitelj.
 - Trebaju opisati što je štednja i kako se može ostvariti.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Opisivanje koncepta štednje i njezine važnosti (10 bodova)
 - Identifikacija načina ostvarivanja štednje (10 bodova)
- 4. Korak: Analiza primjera obiteljskog poslovanja
 - Učenici trebaju analizirati primjere obiteljskih poslova i njihovu povezanost s primitcima, izdacima i štednjom.
 - Trebaju identificirati kako primjeri obiteljskog poslovanja mogu utjecati na financijsku situaciju obitelji.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Analiza veze između primjera obiteljskog poslovanja, primitaka, izdataka i štednje (10 bodova)
 - Razumijevanje utjecaja poslovnih primitaka i izdataka na financijsku situaciju obitelji (10 bodova)

Ukupno: 100 bodova

Napomena: Vrednovanje zadatka može se prilagoditi potrebama i ciljevima nastavnog plana i programa, uključujući težinske faktore ili dodatne kriterije vrednovanja. Također je važno pružiti učenicima dovoljno vremena za istraživanje, analizu i pripremu svojih odgovora.

Zaključimo..

Obiteljski posao izuzetno je kvalitetan oblik organiziranja poduzeća. Poduzetnici su ujedno i osobe koje žele uskladiti privatni život s poslom te je stoga zajednički rad s članovima obitelji vrlo pogodan oblik poslovanja. Na taj način poduzetnici mogu poslovno usmjeriti i financijski osamostaliti druge članove obitelji.

Poslovanje svakog poduzeća je zahtjevno i komplicirano, ali uključivanje svih članova obitelji doprinosi postizanju ravnoteže između obitelji i posla te omogućuje prijenos znanja sa starijih i iskusnijih članova obitelji na nove generacije.

Za uspjeh obiteljskog posla neophodno je usklađivanje želja i potreba članova obitelji, međusobno razumijevanje te želja za učenjem i radom.

Primjeri svjetskih korporacija koje su postigle uspjehe veličanstvenih razmjera (IKEA, DM, Bauhaus, Lego, Levi Strauss, Barilla, Heineken) dovoljno govori o prednostima obiteljskog posla.

Projektni zadatak: Mali/Obiteljski posao - Primitci, izdatci i vođenje vlastitog/obiteljskog posla

1. Korak: Identifikacija subjekata i značajki maloga/obiteljskog posla
 - Identificirajte subjekte koji su uključeni u malo/obiteljsko poslovanje, kao što su poduzetnici, obitelj, zaposlenici itd.
 - Opisujte značajke maloga/obiteljskog posla, uključujući fleksibilnost, kontrolu nad odlukama, obiteljsku povezanost, niske početne troškove itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija i opis subjekata maloga/obiteljskog posla (10 bodova)
 - Opis značajki maloga/obiteljskog posla (10 bodova)
2. Korak: Prednosti i izazovi maloga/obiteljskog posla
 - Identificirajte prednosti maloga/obiteljskog posla, kao što su niske početne troškove, fleksibilno radno vrijeme, obiteljsku podršku itd.
 - Prepoznajte izazove s kojima se suočavaju malo/obiteljsko poslovanje, kao što su preklapanje posla i obiteljskih obaveza, nedostatak resursa, financijski rizici itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija prednosti maloga/obiteljskog posla (10 bodova)
 - Prepoznavanje izazova maloga/obiteljskog posla (10 bodova)
3. Korak: Mogućnosti pokretanja maloga/obiteljskog posla koji se može voditi od kuće
 - Preispitajte mogućnosti pokretanja maloga/obiteljskog posla koji se može voditi od kuće.
 - Razmislite o različitim vrstama djelatnosti koje su pogodne za vođenje iz kuće, kao što su

uslužne djelatnosti, web shop, poljoprivredne djelatnosti itd.

- Kriteriji vrednovanja:
 - Identifikacija mogućnosti pokretanja maloga/obiteljskog posla od kuće (10 bodova)
 - Razmišljanje o različitim vrstama djelatnosti (10 bodova)
- 4. Korak: Specifičnosti malih organizacija u vođenju vlastitoga/obiteljskog posla
 - Primijenite specifičnosti malih organizacija u vođenju vlastitoga/obiteljskog posla.
 - Razmislite o aspektima kao što su fleksibilnost, brze odluke, usko povezane uloge i odgovornosti itd.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Primjena specifičnosti malih organizacija (10 bodova)
 - Razmišljanje o relevantnim aspektima (10 bodova)
- 5. Korak: Izračunavanje primitaka i izdataka na primjerima vlastitog džeparca i obiteljskog proračuna
 - Izračunajte primitke i izdatke na primjerima vlastitog džeparca (učenika) i obiteljskog proračuna.
 - Prikazujte primitke (dohodak) i izdatke na temelju stvarnih ili fiktivnih podataka.
 - Kriteriji vrednovanja:
 - Ispravan izračun primitaka i izdataka (20 bodova)
 - Jasno prikazivanje primitaka i izdataka (10 bodova)

Napomena: Upute za učenike i detaljni kriteriji vrednovanja trebali bi biti dodani kako bi se pružile smjernice o očekivanjima i načinu predaje projekta.

Dodatna literatura, sadržaj i poveznice:

Kružić, Dejan Obiteljski biznis. 2004. RRIF-plus d.o.o. Zagreb.

Burlingham, Bo. 2009. Mali divovi – tvrtke koje su odlučile biti sjajne, a ne velike. Profil. Zagreb.

Godin, Seth 2005. Plava krava – preporodite svoj posao, budite osobiti. Naklada Ljevak. Zagreb.

Colin, L. – Colin, L. Family, Inc. 2008. How to Manage Parents,

Siblings, Spouses, Children, and In-Laws in the Family Business, Career Press. Franklin Lakes. NJ, USA.

Leach, P. 2007. Family Businesses, The Essentials. Profile Books.

London. UK

Power, P. 2009. How to Start and Run a Small Business from Home. 2. Edition. How-to-books.

Oxford, UK

Postupci potpore

Prije izvođenja aktivnosti učenicima s teškoćama detaljno objasnite način rada i provjerite jesu li razumjeli.

Zadatke zadajte i napišite na primjeren način (prema Didaktičko-metodičkim uputama za učenike s teškoćama), a učenicima osigurajte **dovoljno vremena za rješavanje**. Učenike s teškoćama ne bi trebalo vremenski ograničavati u radu.

Ukoliko je u razredu učenik koji ima disleksiju možemo koristiti na svim materijalima font za disleksičare pa tako olakšati čitanje tim učenicima.

Ukoliko u razredu ima učenika koji ima problem slabovidnosti uz digitalne materijale treba pripremiti papirnate materijale i upute korištenjem uvećanog fonta.

Prilagodba metoda, sredstava i oblika rada

- primjerena glasnoća govora nastavnika
- preciznost i kratkoća u davanju uputa
- provjera razumijevanja slušanog, gledanog
- građa lagana za čitanje (pojednostavljivanje i vizualizacija teksta)
- jednostavne kratke rečenice s poznatim riječima
- poticajna pitanja zatvorenog tipa
- čitanje kraćih jednostavnih tekstova uz provjeru razumijevanja
- samostalno pisanje temeljem zadanih odrednica (slike, pitanja)
- praktičan rad uz podršku
- nastavna sredstva pročišćena od detalja, usmjerena na zadatak (crteža, shema)
- individualizirani nastavni listići (zadatci)

Darovitim učenicima kojima je potrebno manje vremena za rješavanje zadataka slijedi zadatak.

- Izradi križaljku (u alatu <https://crosswordlabs.com/>) koja će sadržavati 10 pojmova vezanih za izdatke i primitke malog obiteljskog posla